

प्रदेश लोक सेवा आयोग, मधेश प्रदेश
शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, अधिकृत नवौँ तह, उपसचिव
पदको खुला र अन्तरसेवा प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रम योजनालाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

भाग १- लिखित परीक्षा

भाग २ - अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क:-२००

पूर्णाङ्क:-३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

पत्र	विषय	खण्ड	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या	अङ्क भार	समय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क
प्रथम	प्रशासन र व्यवस्थापन र सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	(क) प्रशासन र व्यवस्थापन	छोटो छोटो उत्तर	१०	१० प्रश्न × ५ अङ्क = ५० अङ्क	१.३० घन्टा	५०	४०
		(ख) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	लामो उत्तर	५	५ प्रश्न × १० अङ्क = ५० अङ्क	१.३० घन्टा	५०	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय		विश्लेषणात्मक समीक्षा	४	४ प्रश्न × १५ अङ्क = ६० अङ्क	३ घन्टा	१००	४०
			विश्लेषणात्मक र समाधानमूलक उत्तर	२	२ प्रश्न × २० अङ्क = ४० अङ्क			

द्रष्टव्य:

- यस पाठ्यक्रम अनुसार दुई पत्रको लिखित परीक्षा लिइनेछ ।
- माथि उल्लेखित सबै सेवा अन्तरगतका समूह /उपसमूहहरुको पाठ्यक्रमको **प्रथम पत्र खण्ड(क)** को विषयवस्तु एउटै हुनेछ, तर **प्रथमपत्र खण्ड (ख)** र **द्वितीयपत्र** सेवा,समूह सम्बन्धी पाठ्यक्रम समूह अनुरूप फरक फरक हुनेछ ।
- प्रथमपत्र खण्ड (क)** को लिखित परीक्षा सेवागत रुपमा अर्थात् एउटा सेवा अन्तर्गतका समूह/उपसमूहका लागि संयुक्त रुपमा एउटै प्रश्नपत्रबाट एकैदिन वा छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट छुट्टाछुट्टै दिन पनि हुन सक्ने छ भने **प्रथमपत्र खण्ड (ख)** को परीक्षा समूह/उपसमूह अनुसार एकैदिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ । यसैगरी **द्वितीयपत्र**को परीक्षा पनि समूह/उपसमूह अनुसार एकैदिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ ।
- प्रथमपत्र खण्ड (क)** को लागि एउटा मात्र उत्तरपुस्तिका हुनेछ भने **प्रथमपत्र खण्ड (ख)** र **द्वितीयपत्र**का प्रत्येक प्रश्नका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरु हुनेछन्।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
- यथासम्भव प्रश्नहरु नेपालको सन्दर्भमा सोधिने छन्।
- समस्या समाधानका उत्तर आवश्यकता अनुसार निम्नानुसार चार भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ ।
 (क) पहिलो भागमा समस्याका पहिचान ।
 (ख) दोस्रो भागमा समस्या समाधानका लागि मौजुदा सरकारी नीति र कार्यक्रम ।
 (ग) तेस्रो भागमा समस्या समाधानका लागि सुझाव ।
 (घ) चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने ठोस तरिका ।
- यस पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएको भएतापनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरु परीक्षाका मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेका सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरुलाई मात्र द्वितीय चरणको अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ।
- पाठ्यक्रम लागु मिति - २०८१।०८।१० गते देखि ।

प्रदेश लोक सेवा आयोग, मधेश प्रदेश
शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, अधिकृत नवौँ तह, उपसचिव
पदको खुला र अन्तरसेवा प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथमपत्र: खण्ड (क) प्रशासन र व्यवस्थापन

अङ्क-५०

१. राज्य र सरकार

- १.१ व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका बीचको अन्तरसम्बन्ध
- १.२ सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
- १.३ नेपालको वर्तमान संविधान
- १.४ संघ, प्रदेश र स्थानीय तह बीचको अन्तरसम्बन्ध तथा समन्वय
- १.५ मधेश प्रदेश सभा/मधेश प्रदेश सरकार

२. सार्वजनिक प्रशासन

- २.१ सार्वजनिक प्रशासनको अवधारणा
- २.२ कर्मचारी प्रशासनका आधारभूत पक्षहरू
- २.३ आर्थिक प्रशासन - बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन

३. व्यवस्थापन

- ३.१ व्यवस्थापनको अवधारणा
- ३.२ व्यवस्थापनमा नेतृत्व, उत्प्रेरणा, नियन्त्रण र समन्वयको महत्व
- ३.३ व्यवस्थापन सूचना प्रणाली

४. विकासका आयामहरू

- ४.१ विकास प्रशासनको अवधारणा
- ४.२ विकासमा जनसहभागिता
- ४.३ आवधिक योजना
- ४.४ दिगो विकास
- ४.५ बिकेन्द्रीकरण
- ४.६ गरीबी निवारण
- ४.७ सुशासन
- ४.८ विकासमा गैरसरकारी संस्थाको भूमिका
- ४.९ जनसंख्या र बसाँईसराई

५. लोकतन्त्र र मानव अधिकार

- ५.१ लोकतन्त्र र समावेशीकरण
- ५.२ कानूनी राज्य
- ५.३ मानव अधिकार
- ५.४ लैङ्गिक सवाल (Gender Issues)
- ५.५ आरक्षण र सकारात्मक विभेद
- ५.६ प्रतिनिधित्वको सिद्धान्त र समानुपातिक प्रतिनिधित्व
- ५.७ निर्वाचन प्रणाली, निर्वाचन चक्र र निर्वाचन व्यवस्थापन

६. नेपाली समाज र यसको बनोट

- ६.१ नेपालका विविध जात/जाति/वर्ग/समुदायहरूको सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक र धार्मिक अवस्था र रहनसहन
- ६.२ आदिवासी, जनजाती, मधेशी, दलित, अपाङ्ग र महिलाहरूको वर्तमान अवस्था, उत्थानका प्रयासहरू, समस्या, समाधान र सम्भावनाहरू

प्रदेश लोक सेवा आयोग, मधेश प्रदेश
शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, अधिकृत नवौँ तह, उपसचिव
पदको खुला र अन्तरसेवा प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र - खण्ड (ख) सेवा समूह सम्बन्धी सामान्य विषय

अङ्क-५०

१. निजामती सेवाको व्यवस्थापन सम्बन्धी

- निजामती सेवा ऐन, २०४९ र निजामती सेवा नियमावली, २०५० (संशोधन सहित)
- कर्मचारी समायोजन ऐन, २०७५ (कार्यक्षेत्र, विधि र प्रकृया एवम् असर)
- प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७७/प्रदेश निजामती सेवा नियमावली, २०७९
- स्थानीय सेवा(गठन तथा सञ्चालन) ऐन, २०८१
- नेपाल शिक्षक सेवा (गठन, समूह तथा श्रेणी विभाजन र नियुक्ति सम्बन्धी) नियमहरु, २०५०
- प्रदेश लोक सेवा आयोग ऐन, २०७६/प्रदेश लोक सेवा आयोग नियमावली, २०७८

२. सार्वजनिक सेवाको व्यवस्थापन सम्बन्धी

- सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ तथा नियमावली, २०६४
- आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायीत्व ऐन, २०७६ तथा नियमावली, २०७७
- मधेश प्रदेश आर्थिक ऐन २०८१
- प्रदेश खर्च मापदण्ड निर्देशिका

३. सार्वजनिक सेवामा समन्वय सम्बन्धी

- अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ (कार्यक्षेत्र, एवम् असर)
- संघ, प्रदेश र स्थानिय तह (समन्वय तथा अन्तरसम्बन्ध) ऐन, २०७७

४. शिक्षा प्रणालीको व्यवस्थापन सम्बन्धी ऐन

- शिक्षा ऐन, २०२८(संशोधन सहित) र शिक्षा नियमावली, २०५९ (संशोधन सहित)
- अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा सम्बन्धी ऐन, २०७५ तथा नियमावली, २०७७
- प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद् ऐन, २०४५
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ (कार्यक्षेत्र, विधि र प्रकृया एवम् असर)
- राष्ट्रिय पाठ्यक्रम प्रारूप, २०७६
- विश्वविद्यालय अनुदान आयोग ऐन, २०५०
- विश्वविद्यालयहरुका ऐनहरु (औचित्य, उद्देश्य, संगठन, संरचना, प्रमुख विशेषताहरु)
- शिक्षक सेवा आयोग नियमावली २०५७

५. शिक्षामा नीतिगत व्यवस्था सम्बन्धी

- चालु आवधिक योजनामा शिक्षा
- शिक्षा नीति, २०७६ र राष्ट्रिय विज्ञान तथा नवप्रवर्तन नीति, २०७६
- दिगो विकास लक्ष्य राष्ट्रिय कार्यढाँचा र शिक्षा सम्बन्धी लक्ष्य, सूचक र दिगो विकास लक्ष्यको स्थानियकरण

६. शिक्षामा सञ्चालित मुख्य मुख्य कार्यक्रमहरु

- विद्यालय क्षेत्र विकास कार्यक्रम
- प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिमका क्षेत्रमा संचालित कार्यक्रमहरु (उद्देश्य, लक्ष्य, कार्यक्रम, क्षेत्र तथा लक्ष्याङ्क)
- उच्च शिक्षाको क्षेत्रमा संचालित कार्यक्रमहरु(उद्देश्य, लक्ष्य, कार्यक्रम, क्षेत्र तथा लक्ष्याङ्क)